

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบพรรณนาเชิงเปรียบเทียบ (comparative descriptive research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพที่เกิดขึ้นจริง และภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพในอุดมคติ ตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลแต่ละชั้นปีและรวมทุกชั้นปี เปรียบเทียบภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพที่เกิดขึ้นจริงและในอุดมคติตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลแต่ละชั้นปีและรวมทุกชั้นปี เปรียบเทียบภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพที่เกิดขึ้นจริงกับภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพในอุดมคติตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลระหว่างชั้นปี ประชากรที่ศึกษาครั้งนี้เป็นนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตร 4 ปี ชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 757 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) และใช้วิธีการจับฉลากแบบไม่คืนที่ ในการหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละชั้นปี จะคำนวณตามสัดส่วนของจำนวนประชากร ได้นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 จำนวน 115 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 91 คน ชั้นปีที่ 3 จำนวน 86 คน และชั้นปีที่ 4 จำนวน 68 คน รวม 360 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ ชั้นปีที่กำลังศึกษา และคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับแหล่งของข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพยาบาลวิชาชีพ การแนะนำให้คนรู้จักเข้ามาเรียนเป็นพยาบาลวิชาชีพ ความสำคัญของพยาบาลวิชาชีพในการมีส่วนทำให้บุคคลหายจากความเจ็บป่วย ความสำคัญของพยาบาลวิชาชีพในการมีส่วนส่งเสริมให้บุคคลมีสุขภาพดี และช่วยป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ จากประสบการณ์ที่ผ่านมา นักศึกษามีความประทับใจและ/หรือไม่ประทับใจพยาบาลวิชาชีพเรื่องอะไรบ้าง และให้นักศึกษาเปรียบเทียบพยาบาลวิชาชีพกับดอกไม้และผลไม้

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพที่เกิดขึ้นจริงและภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพในอุดมคติ เป็นแบบสอบถามที่ให้ตอบควบคู่กันไปในข้อคำถามเดียวกัน โดยลักษณะคำถามเป็นแบบลิเคิร์ต (Likert scale) มีสเกลให้เลือก 5 ระดับ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปหาความตรงตามเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาและค่าความตรงกันของผู้ทรงคุณวุฒิ เท่า

กับ 0.80 และ 0.80 ตามลำดับ จากนั้นนำไปทดสอบกับนักศึกษาชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 ของ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 10 คน ของแต่ละชั้นปี รวม 40 คน ได้ค่า ความเชื่อมั่นของภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพที่เกิดขึ้นจริงเท่ากับ 0.96 และภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพในอุดมคติเท่ากับ 0.77.

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยในข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคล ใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพที่เกิดขึ้นจริงและภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพในอุดมคติ ใช้การทดสอบค่าทีคู่ ในการเปรียบเทียบภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพที่เกิดขึ้นจริงกับภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพในอุดมคติของนักศึกษาพยาบาลแต่ละชั้นปีและรวมทุกชั้นปี การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวและการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ ในการเปรียบเทียบภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพที่เกิดขึ้นจริงและภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพในอุดมคติ ของนักศึกษาพยาบาลระหว่างชั้นปี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. ภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพที่เกิดขึ้นจริงตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$, $SD = 0.49$) และมีภาพสะท้อนเป็นภาพผู้ช่วยแพทย์ ชั้นปีที่ 2, 3, 4 และรวมทุกชั้นปี อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.73, 3.70, 3.52$ และ 3.60 ส่วน $SD = 0.52, 0.47, 0.46$ และ 0.50 ตามลำดับ) และมีภาพสะท้อนเป็นภาพนักวิชาชีพ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลรวมทุกชั้นปี อยู่ในระดับปานกลางได้แก่ ด้านคำตอบแทน ด้านการสนับสนุนวิชาชีพ ด้านการติดต่อสื่อสารเชิงวิชาชีพ และด้านการควบคุมตนเอง
2. ภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพในอุดมคติตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1, 2, 3, 4 และรวมทุกชั้นปีอยู่ในระดับดีมากหรือสูงมาก ($\bar{X} = 4.53, 4.59, 4.56, 4.67$ และ 4.58 ส่วน $SD = 0.35, 0.34, 0.32, 0.26$ และ 0.33 ตามลำดับ)
3. ภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพที่เกิดขึ้นจริงแตกต่างกับภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพในอุดมคติ ทั้งรวมทุกชั้นปีและแต่ละชั้นปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพที่เกิดขึ้นจริงตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลระหว่างชั้นปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 และ 3 มีค่าคะแนนเฉลี่ยของภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพที่เกิดขึ้นจริงสูงกว่านักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพในอุดมคติตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลระหว่างชั้นปี ไม่มีความแตกต่างกัน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารทางการศึกษา อาจารย์พยาบาลและพยาบาลวิชาชีพที่นิเทศนักศึกษา ได้ตระหนักถึงภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพที่เกิดขึ้น ใช้เป็นแนวทางในการจัด

การเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อปรับปรุงภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล

2. เป็นข้อมูลพื้นฐานให้พยาบาลวิชาชีพได้รับทราบถึงจุดด้อยของคุณสมบัติพยาบาลวิชาชีพ โดยเฉพาะในด้านคำตอบแทน ด้านการสนับสนุนวิชาชีพ ด้านการติดต่อสื่อสารเชิงวิชาชีพ และด้านการควบคุมตนเอง และใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงภาพลักษณ์ของตนเองให้ถูกต้องเหมาะสมกับวิชาชีพ

3. ใช้เป็นข้อมูลสำหรับองค์กรวิชาชีพในการเผยแพร่ข้อมูลแก่พยาบาลวิชาชีพได้ทราบถึงภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาล ที่เกิดขึ้นจริงและภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพในอุดมคติที่ยังแตกต่างกัน ซึ่งพยาบาลวิชาชีพควรตระหนักและนำมาแก้ไขปรับปรุงภาพลักษณ์เพื่อพัฒนางานวิชาชีพการพยาบาลต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. อาจารย์พยาบาล พยาบาลวิชาชีพที่นิเทศนักศึกษา และพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานควรมีส่วนร่วมในการปรับปรุงภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาแต่ละชั้นปี ทั้งในทางทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติ โดยเฉพาะนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ที่รับรู้ภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพที่เกิดขึ้นจริงอยู่ในระดับปานกลาง และปีที่ 4 อยู่ในระดับค่อนข้างปานกลาง ดังนั้นจึงควรมีการปรับปรุงภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพในด้านต่างๆที่อยู่ในระดับปานกลางดังที่กล่าวมาแล้วนั้น เพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษา ส่วนนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 และ 3 ที่รับรู้ภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพอยู่ในระดับดี ควรมีการส่งเสริมให้เกิดภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

2. ควรมีการพิจารณาถึงจุดบกพร่องของคุณสมบัติพยาบาลวิชาชีพทั้งในด้านการปฏิบัติการพยาบาล และพฤติกรรมการณ์เทศ และปรับปรุงพฤติกรรมการแสดงออกให้เหมาะสมกับความเป็นพยาบาลวิชาชีพ

3. ควรมีการพิจารณาและกลั่นกรองความเหมาะสมของข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพยาบาลวิชาชีพจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น สื่อมวลชน ฯลฯ ก่อนที่จะนำเสนอเพื่อป้องกัน แก้ไขภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพในด้านไม่ดี ตลอดจนร่วมกันเผยแพร่ภาพลักษณ์ที่ดีต่อสังคม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลในระยะยาวตั้งแต่เริ่มเข้ามาเป็นนักศึกษาพยาบาลจนสำเร็จการศึกษา เพื่อให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพอย่างแท้จริง

2. ควรมีการศึกษาภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพในกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับพยาบาลวิชาชีพ เช่น สื่อมวลชน อาจารย์แนะแนวในโรงเรียน อาจารย์พยาบาล เป็นต้น

3. ควรมีการศึกษาภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพ โดยการสนทนากลุ่ม หรือสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเพื่อให้ทราบข้อมูลที่ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

4. ควรมีการศึกษาเจาะลึกถึงภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพและพฤติกรรมการณ์เทศของพยาบาลวิชาชีพตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนมากขึ้น

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University